

<p style="text-align: center;">WG №3 on Local Democracy Minutes of the meeting from 12/07/2019, 11.00 am</p>	<p style="text-align: center;">Робоча група №3 з питань місцевої демократії Протокол зустрічі 12.07.19 - 11.00</p>
<p><u>List of participants:</u> O. Pavliuk (MinRegion), S. Gryshchenko (CoE), M. Lukyniuk (USAID/“Citizens in Action” Project), Oksana Kosenko (UNDP), O. Kolesnikov (Association for Promotion of Residents Self-Organization), L. Fedchenko (ULEAD), S. Karelin (EGAP), L. Maliarchuk (ULEAD), A. Shalimova (OSCE), V. U. Kozina (U-LEAD), I. Lukeria (U-LEAD), M. Latsiba (USAID/ Citizens in Action), T. Matiychik (Minregion’s expert provided by CoE), O. Orlovsky (Renaissance Foundation), C S. Shevel (Association of OTG), V. Kebalo (Council of Europe), Y. Tkachuk (USAID / DOBRE), I. Lyashko (Committee of the Verkhovna Rada), I. Sklyar (AUC), S. Loboyko (Center for the Development of Innovations), D. Makovsky (State Administration for E-Governance)</p>	<p><u>Учасники:</u> О. Павлюк (Мінрегіон), С. Грищенко (Рада Європи), М. Лукінюк (USAID/Проект “Громадяни в дії”), О. Колесніков (Асоціація ОСН), О. Косенко (ПРООН), Л. Федченко (U-LEAD), С. Карелін (E-GAP), Л. Малярчук (U-LEAD), А. Шалімова (ОБСЄ), В. Козіна (U-LEAD), І. Лукеря (U-LEAD), М. Лациба (USAID/»Громадяни в дії»), Т. Матійчик (експерт Мінрегіону від Ради Європи), О. Орловський (Фонд «Відродження»), С. Шевель (Асоціація ОТГ), В. Кебало (Рада Європи), Ю. Ткачук (USAID/DOBRE), І. Ляшко (Комітет ВРУ), І. Скляр (АМУ), С. Лобойко (Центр розвитку інновацій), Д. Маковський (Держагентство з електронного врядування)</p>
<p><u>Agenda:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Identification of key issues in the field of local democracy requiring legislative regulation</u> 2. <u>Working out proposals for the legislative regulation of some key issues</u> 3. <u>Discussion of the WG proposals to the conceptual framework of the new draft Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine" in relation to local democracy</u> 	<p><u>Порядок денний:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Визначення ключових проблем у сфері місцевої демократії, що потребують законодавчого врегулювання</u> 2. <u>Напрацювання пропозицій щодо законодавчого врегулювання визначених проблем</u> 3. <u>Обговорення пропозицій Робочої групи до концептуальних засад нової редакції Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» в частині врегулювання питань місцевої демократії</u>
<p>Pavlyuk O. (Minregion) in her introduction informed about the outcomes of the work of the Minregion related to the new editions of the Law "On Local State Administrations" and "On Local Self-Government”, in particular regarding the consideration of issues of local democracy and implementation instruments. She proposed to the participants to identify key issues, discuss them and</p>	<p>Павлюк О. (Мінрегіон) – <u>вступне слово</u>. Інформування про роботу Мінрегіону в контексті напрацювання нових редакцій ЗУ «Про МДА» та «Про МСУ», зокрема і в частині врахування питань місцевої демократії та інструментів її реалізації. Завдання засідання: визначити ключові проблеми, обговорити їх та напрацювати конкретні пропозиції з їх</p>

<p>elaborate concrete proposals for their legislative settlement in the new text of the law "On LSG".</p> <p>In addition to the agenda, it was proposed to further reflect on the issue of implementing e-government in Ukraine and e-democracy tools.</p>	<p>законодавчого врегулювання у новому тексті законопроекти «Про МСУ».</p> <p>Запропоновано окрім питань порядку денного додатково розглянути питання щодо впровадження електронного врядування в Україні та інструментів електронної демократії.</p>
<p>WG Meeting Outcomes</p>	<p>Результати зустрічі</p>
<p><u>On the introduction of e-governance in Ukraine and tools of e-democracy</u></p> <p>Karelin S. (E-GAP) noted that the tools of e-democracy are best developed at the level of local self-government. He gave the example of an electronic survey - the regulation of the optimization of the educational network in the city of Pervomaysk, Kharkiv region. He also referred to the example of the electronic discussion of a draft normative-legal act related to the decision of the Ternopil City Council on the development of the territory around the lake in Ternopil, which was rejected by citizens. He also informed about the national bank for IT solutions for local governments.</p> <p>Makovsky D. (the State Agency for E-Governance) informed about the main provisions of the Concept of e-Governance adopted by the Government in 2017 and plans for its implementation. In the part of the local democrats in the framework of the implementation of the Concept the following is envisaged: drafting a bill on electronic voting and elaboration of tools and standards for e-democracy. In particular, the implementation of e-democracy tools (e-voting) is envisaged in educational institutions, including schools. It is proposed to consider an opportunity to to appoint heads of communal enterprises and public institutions through electronic voting with the involvement of residents of a relevant territorial community. A country-wide</p>	<p><u>Про впровадження електронного врядування в Україні та інструментів електронної демократії</u></p> <p>Карелін С. (E-GAP) відзначив, що інструменти електронної демократії найкраще розвиваються в органах місцевого самоврядування. Він навів приклад електронного опитування – врегулювання питання оптимізації освітньої мережі у м. Первомайськ Харківської області. Він також навів приклад електронного обговорення проекту норматив-правового акту (проект рішення Тернопільської міськради щодо забудови території навколо озера у м. Тернополі. відхилення проекту відповідного рішення Тернопільської міськради. Він поінформував, що існує національний банк IT-рішень для органів місцевого самоврядування.</p> <p>Маковський Д. (Держагентство України з електронного врядування) ознайомив в основними положеннями Концепції електронного врядування, прийнятої Урядом у 2017 р. та планів заходів з її реалізації. В частині місцевої демократії в рамках виконання Концепції передбачається розроблення законопроекту про електронне голосування, напрацювання інструментів та стандартів електронної демократії тощо. Зокрема передбачено впровадження інструментів електронної демократії (електронне голосування) у навчальних закладах, у тому числі школах. Пропонується розглянути питання щодо призначення керівників комунальних підприємств, установ шляхом електронного</p>

campaign is planned for raising the awareness among local self-government officials on e-democracy tools, along with introduction of uniform standards for e-governance for both executive and local self-government bodies. The State Agency for E-Governance, in collaboration with the State Statistics Service, provides for statistical monitoring of the use of e-government tools, both by executive authorities and local self-government bodies.

Loyboko S. (Center for the Development of Innovation) informed about the experience of using electronic tools of democracy participation by his Center. He referred to the participatory budgeting example. Has identified the problem of involving citizens in the issues of local importance (in particular in the framework of participatory budgeting) - not only the residents registered within the community but also other people living and paying taxes in the community.

Y. Tkachuk (USAID / DOBRE) stressed the need to resolve the issue of establishing and maintaining a register of territorial communities. She mentioned the platform approach as an e-government tool. Also, the following tools of e-democracy are currently actively used: petition, appeal, voting, e-polling and e-discussion of draft normative documents. She also referred to the need to form teams and communities of citizens in the e-network to participate in resolving local issues.

Kevalo V. (Council of Europe project) reconfirmed the need to ensure equal participation and accessibility to the solution of issues of local importance to all community residents, not only whose place of residence is registered within the communities. It is necessary to consolidate these issues in legislation, and allow local self-governments made decide on on formats and procedures

голосування із залученням жителів територіальної громади. Передбачається широка кампанія з підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування щодо інструментів електронної демократії, приведення єдиних стандартів електронного врядування як для органів виконавчої влади, так і органів місцевого самоврядування. Передбачаються статистичні спостереження Держагентством з питань електронного врядування спільно з Держстатом щодо використання інструментів електронного врядування як органами виконавчої влади, так і органами місцевого самоврядування.

Лобойко С. (Центр розвитку інновацій) поінформував про досвід застосування електронних інструментів демократії участі у своїй діяльності. Приклад - бюджет участі. Визначив проблему залучення до форм участі громадян у вирішенні питань місцевого значення, зокрема бюджету участі не тільки жителів, зареєстрованих в межах громади, але й жителів, які проживають та сплачують податки в громаді.

Ю. Ткачук (USAID/DOBRE) наголосила на необхідності врегулювання питання створення та ведення реєстру територіальних громад. Вона згадала платформений підхід як інструмент електронного врядування. Також на сьогодні активно використовують наступні інструменти електронної демократії: петиція, звернення, голосування, е-опитування та е-обговорення проектів нормативних документів. Вона також сказала про необхідність формування команд, спільнот громадян в е-мережі для забезпечення участі у вирішенні питань місцевого значення.

Кебало В. (проект Ради Європи) підтвердив необхідність забезпечення рівної участі і доступності до вирішення питань місцевого значення усіх жителів громади, не тільки місце проживання яких зареєстроване в межах громад. Необхідно ці

<p>related to its implementation.</p> <p>Latsiba M. (USAID / "Citizens in Action") stressed the need to establish e-democracy tools in legislation. In particular, norms and provisions regarding the budget of participation, public consultations, electronic petitions are proposed in the text of the amendments to the draft law "On LSG" - the draft proposals were provided to the participants.</p>	<p>питання закріпити у законодавстві, а рішення про оформатах і процедурах реалізації дозволити приймати органам місцевого самоврядування.</p> <p>Лациба М. (USAID/«Громадяни в дії») підкреслив необхідність закладати у законодавство інструменти електронної демократії. Зокрема ці норми і положення запропоновано текстом змін до законопроекту «Про МСУ» щодо бюджету участі, публічних консультацій, електронних петицій, проект яких ним розроблений (надано для ознайомлення).</p>
<p><u>1. Identification of key issues in the field of local democracy requiring legislative regulation</u></p> <p>Lukeria I. (U-LED with Europe) presented the main approaches to the conceptual foundations of the tools of local democracy and e-governance in the draft law "On LSG":</p> <ul style="list-style-type: none"> - determination of issues that need to be regulated; - regulation instruments at the level of law; - issues to be regulated by decisions of local self-government bodies; - age requirements for different forms of participation; - definition of the term "resident of a territorial community" <p>It was proposed to consider elaborated proposals shared by the group members, discuss them, and prepare consolidated proposals by WG members.</p> <p>Kolesnikov O. (Association for Promotion of Residents Self-Organization) proposed basic conceptual principles from the Association (annexed). The Association conducts an analytical study of the existing legal regimes (based on example of foreign experience and laws) of the residents participation in local governance, including the definition of "resident of a territorial</p>	<p><u>1. Визначення ключових проблем у сфері місцевої демократії, що потребують законодавчого врегулювання</u></p> <p>Лукеря І. (U-LED з Європою) представив основні підходи до концептуальних засад щодо інструментів місцевої демократії та е-врядування у проекті нової редакції проекту ЗУ «Про МСУ»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначення проблем, необхідних для врегулювання; - інструменти врегулювання – на рівні закону; - що має бути врегульовано в рішеннях органів місцевого самоврядування; - віковий ценз для різних форм участі; - визначення поняття «житель територіальної громади» <p>Запропоновано представити напрацьовані документи, подані до розгляду групою, обговорити їх, та за результатами зустрічі підготувати консолідовані пропозиції.</p> <p>Колесніков О. (Асоціація сприяння самоорганізації населення) оприлюднив пропозиції щодо основних засад напрацьованих Асоціацією сприяння самоорганізації населення концептуальних засад (додаються). Асоціація здійснює аналітичне дослідження щодо існуючих правових режимів (на прикладі іноземного досвіду та права) участі жителів у процесі вирішення питань місцевого значення, а саме</p>

community". He also stressed the need to take into account the balance between central regulation of issues of local democracy and authority of local self-governments in this domain.

Kozina V. (U-LEAD with Europe) proposed to refer to the experience of the Council of Europe countries in studying foreign experience in determining the legal status of a "resident of the community". The offer was supported.

Latsiba M. (USAID / "Citizens in Action") presented the main provisions of the prepared draft amendments to the Law "On LSG" related to participatory democracy:

- At the level of the Law, the basic guarantees, key standards of participation of citizens are established. The implementation procedure is a LSG decision. Adoption of the Statute of the territorial community (it is not a right, but a duty, an analysis of the provisions of the Statute on the subject of compliance with the law and the Constitution) – MinRegion. The law provides for a mandatory indicative structure of the community charter, the need for gender mainstreaming to be taken into account in matters of local importance (the text of the bill is attached).
- Tools for local democracy include: general meetings, public hearings, bodies of self-organization of the population, etc.
- Procedure for public consultation and a list of such counseling, including in electronic form (the legislative settlement and the procedure for conducting) is the LSG decision.
- Foreseeing public expertise on the activities of the executive bodies of respective local councils.
- Electronic petitions – to foresee a procedure for reviewing local petitions by the local council in the law, and to foresee

визначення поняття «житель територіальної громади». Він також наголосив на необхідності врахувати баланс між законодавчим врегулюванням питань місцевої демократії та віднесення на рівень рішень місцевого самоврядування.

Козіна В. (Програма «U-LEAD з Європою») запропонувала звернутися до досвіду країн Ради Європи щодо вивчення іноземного досвіду визначення правового статусу «житель громади». Пропозицію підтримано.

Лациба М. (USAID/«Громадяни в дії») представив основні положення підготовленого проекту змін до Закону України «Про МСУ» в частині реалізації демократії участі:

- На рівні Закону встановлюються основні гарантії, ключові стандарти участі громадян. Процедура реалізації – рішення ОМС. Затвердження Статуту територіальної громади – не право, а обов'язок, аналіз положень Статуту на предмет дотримання законодавства та КУ – Мінрегіон. У законі передбачається обов'язкова орієнтовна структура Статуту громади, необхідність врахування гендерного підходу у вирішенні питань місцевого значення (текст законопроекту - додається).
- Інструменти місцевої демократії – загальні збори, громадські слухання, органи самоорганізації населення тощо.
- Процедура публічних консультацій та перелік такого консультування, у т.ч. в електронний спосіб – законодавче врегулювання, порядок проведення – рішення ОМС.
- Передбачати громадську експертизу діяльності виконавчих органів відповідної місцевої ради.
- Електронні петиції – прописувати процедуру розгляду місцевих петицій місцевою радою у законі, передбачити розгляд результатів петиції на черговій сесії місцевої

<p>considering results of the petition at the regular session of the local council.</p> <ul style="list-style-type: none"> - To detail procedures for reporting on the work of the chairman and the deputies. - Inclusion of participatory budgeting in the draft law. - A general meeting of citizens in their territorial community is also a subject of a draft law that needs legislative regulation. Separate the general meeting of residents at the place of residence from the participation and meeting (conference) for electing a population self-organisation. In the Law "On LSG" keep solving local issues through the general meeting of citizens, and the issue of establishing and managing population self-organisation elaborate in the Law "On Population Self Organisations" and prescribe all procedures for the creation of this instrument. 	<p>ради.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Деталізувати процедури звітування про роботу голови і депутатів. - Включення у законопроект питань бюджету участі. - Загальні збори громадян за місцевим проживання – теж предмет законопроекту і потребує законодавчого унормування. Розділити окремо загальні збори жителів за місцем проживання та форма участі та збори (конференції) для обрання ОСН. У ЗУ «Про МСУ» залишити питання вирішення місцевого значення через загальні збори громадян, а збори по створенню і управлінню ОСН – у ЗУ «Про ОСН» і прописати усі процедури створення цього інструменту.
<p><u>2. Working out proposals for legislative settlement of certain problems</u></p> <p>Lukeria I. (U-LEAD with Europe) said that it was necessary to clearly identify the issues that need to be regulated by law, and what should be attributed to the level of decisions of LSGs.</p> <p>Kozina V. (U-LEAD with Europe) noted that the law should define the basic forms of local democracy and briefly describe them, the basic principles of their implementation, the legal consequences of their application, etc. Electronic petitions are an instrument of local democracy and need to be filed in the Law "On LSG" or in the Law "On Citizens' Appeal".</p> <p>Karelin S. (E-GAP) drew attention to the fact that there is a draft Law "On Electronic Petitions". It is necessary to duplicate the</p>	<p><u>2. Напрацювання пропозицій щодо законодавчого врегулювання визначених проблем</u></p> <p>Лукеря І. (Програма «U-LEAD з Європою») зауважив, що потрібно чітко визначити питання, що потрібно врегулювати законом, а що потрібно віднести на рівень рішень ОМС.</p> <p>Козіна В. (Програма «U-LEAD з Європою») зазначила, що у законі потрібно визначити основні форми місцевої демократії та коротко їх прописувати в законі основні засади їх реалізації, правові наслідки їх застосування тощо. Електронні петиції – інструмент місцевої демократії і потрібно прописати у ЗУ «Про МСУ» чи у ЗУ «Про звернення громадян».</p> <p>Карелін С. (E-GAP) звернув увагу, що є проект ЗУ «Про електронні петиції». Потрібно продублювати поняття петицій в законі «Про МСУ», але процедуру їх реалізації залишити у законопроекту «Про електронні петиції», зробивши</p>

notion of petitions in the law "On LSG", but the procedure for their implementation should be left in the draft law "On Electronic Petitions", making a reference in the Law "On LSG" on the regulation of this instrument in accordance with the law. As for electronic public consultations, there is an appropriate bill in the Verkhovna Rada "On Public Consultations" (Reg. No. 7453 dated 27.12.2017, developed by the Ministry of Justice). However, it is worthwhile to elaborate on this form of participation in the Law "On LSG".

Kebalov V. (Council of Europe зкщоуце) noted the necessity of taking into account the provisions of the draft law No. 10158, the CoE's expert opinion on it, the standards and principles of the CoE, in particular the 12 principles of good governance. It is important to regulate all these instruments at the level of the law, and to give them the level of decisions of local self-government bodies. There is a brief overview of the best practice of implementing the tools of local democracy (CoE) – one should taken into account best practices and innovative solutions when drafting the bill (e-poll, e-jury, etc.). E-Governance: the issue of equal opportunities and access to this tool for all citizens needs to be taken into account. The obligation to approve the draft community Statute by a Council is important. Determine more clearly issues (to reduce the list) that can be resolved by community meetings. Do not restrict participation in solving local issues to community residents whose place of residence is registered within the community only.

Lyoposhkin I. (PROMIS) expressed readiness to involve additional experts in preparing legislative proposals on legislative regulation of issues of local democracy. Proposed to involve representatives of all all-Ukrainian associations of municipalities in the process of preparation of the said bill. Representatives of the Association of

посилання у ЗУ «Про МСУ» про регулювання цього інструменту відповідно до закону. Щодо електронних публічних консультацій, то є відповідний законопроект у ВРУ «Про публічні консультації» (реєстр. № 7453 від 27.12.2017, розробник - Мін'юст). Проте і ЗУ «Про МСУ» варто прописати цю форму.

Кебало В. (Проект Ради Європи) зауважив на необхідності врахування положень законопроекту №10158, експертного висновку РЕ до нього, стандарти і принципи РЕ, зокрема 12 принципів доброго урядування. Важливо її зарегулювати дуже на рівні закону усі ці інструменти, а віддати на рівень рішень органів місцевого самоврядування. Є короткий огляд кращих практик реалізації інструментів місцевої демократії (РЕ)- треба врахувати кращі практики, врахувати інноваційність під час врегулювання цих питань у законопроекті (е-опитування, е-журі тощо). Е-врядування: необхідно враховувати питання рівних можливостей і доступу до цього інструменту усіх громадян. Обов'язковість схвалення радою Статутів громад увімкнути у законопроект. Визначити чіткіше (зменшити перелік) питань, що можуть вирішуватися на місцевих зборах. Не обмежувати коло осіб, які мають право брати участь у вирішенні питань місцевого значення, тільки жителями громади, місце проживання яких зареєстроване в межах громади.

Лепошкін І. (ПРОМІС) висловив готовність долучити додаткових експертів на підготовку законодавчих пропозицій щодо законодавчого врегулювання питань місцевої демократії. Пропозиції – залучити представників усіх всеукраїнських асоціацій ОМС до процесу підготовки зазначеного законопроекту. На що було представлено учасників засідання робочої групи – представників Асоціації ОТГ та Асоціації міст України.

<p>OTG and the Association of Ukrainian Cities (member of the WG) were presented.</p> <p>Kebalo V. (Council of Europe project) noted that in most foreign countries issues of local democracy are not regulated at the level of the law.</p> <p>Karelin S. (E-GAP) proposed the following approach to the regulation of electronic instruments of local democracy in the text of the draft law:</p> <ul style="list-style-type: none"> - e-voting - definition of the voting framework - in the law - the definition of the list of electronic instruments of participation democracy - public consultations - only a definition, without a detailed prescribing procedure, because there is a relevant bill - electronic petitions - only the definition and granting of the right to carry them out, a detailed procedure elaborate in another bill. <p>Loboyko S. (Center for the Development of Innovations) noted that the provision of the possibility of electronic solution of issues related to the activities of bodies of self-organization of the population and condominiums is not a topic for the Law "On LSG". The issue of electronic and open data in the bodies of local self-government and their management is problematic.</p> <p>Malyarchuk L. (U-LEAD with Europe) proposed to take into account 12 principles of good governance of the Council of Europe - to write them in the text of the bill. Ensuring inclusiveness in the implementation of local democracy instruments (children, elderly people). Do not set exhaustive list of instruments of local democracy exclusively by law, provide for the possibility of their variability and the establishment of others. Provide a system of</p>	<p>Кебало В. (Проект Ради Європи) відзначив, що у більшості іноземних країн питання місцевої демократії не врегульовані на рівні закону.</p> <p>Карелін С. (E-GAP) запропонував наступний підхід унормування електронних інструментів місцевої демократії у тексті законопроекту:</p> <ul style="list-style-type: none"> - електронне голосування – визначення рамок голосування - у закон – визначення переліку електронних інструментів демократії участі - публічні консультації – тільки визначення, без детального прописування процедури, оскільки є відповідний законопроект - електронні петиції – тільки визначення та надання права їх здійснювати, детальна процедура – в іншому законопроекті. <p>Лобойко С. (Центр розвитку інновацій) зауважив, що надання можливості електронного вирішення питань, що стосуються діяльності органів самоорганізації населення та ОСББ – не питання ЗУ «Про МСУ». Проблемним є на сьогодні питання електронних та відкритих даних в органах місцевого самоврядування, управління ними.</p> <p>Малярчук Л. (Програма «U-LEAD з Європою») запропонувала врахувати 12 принципів доброго урядування Ради Європи – прописати їх у тексті законопроекту. Забезпечення інклюзивності в реалізації інструментів місцевої демократії (діти, особи старшого віку). Не встановлювати вичерпний перелік інструментів місцевої демократії виключно законом, передбачити можливість їх варіативності та встановлення інших. Передбачити систему моніторингу за діяльністю і результатами врегулювання, вирішення питань місцевого</p>
--	--

<p>monitoring of regulatory activities and results, solving local issues (audits) and taking into account them in the further functioning of local government. Public expertise of the executive bodies of LG is important. The draft law should provide for the ability of LSGs to effectively implement local democracy instruments, in particular, taking into account IT technologies. A need to encourage dialogue between community residents and LSGs.</p> <p>Orlovsky O. (Renaissance Foundation) advised to take into account the conceptual proposals of the Association for the Promotion of Population Self-Organization. A need to link a citizen to the membership of hromada, to the place of payment of taxes and registration of the real estate. Meeting (conference) is an instrument of local democracy: the basis for holding a conference instead of a general meeting of citizens in large communities to be defined. Public expertise and initiative: LSGs should foresee the impossibility of re-introducing the same issue within a certain period of time. Concerning the mandatory approval of the Statutes by the local Council: a need to establish a time limit for the approval of the statute, for example, within 3 years from the date of entry into force of the Law "On LSG" (new edition). The Statute must be registered (in accordance with their legislation and the Consitution), identify the subject of analysis and evaluation.</p>	<p>значення (аудити) та врахування їх у подальшому функціонуванні органу місцевого самоврядування. Громадська експертиза діяльності виконавчих органів МС. У законопроекті необхідно передбачити спроможність ОМС ефективно впроваджувати інструменти місцевої демократії, зокрема, з урахуванням ШЕ-технологій. Заохочення діалогу між жителями громади та ОМС.</p> <p>Орловський О. (Фонд «Відродження») порадив врахувати концептуальні пропозиції Асоціації сприяння самоорганізації населення. Необхідність прив'язки громадянина до членства тергромади, до місця сплати податків та реєстрація нерухомості. Збори (конференція) - як інструмент місцевої демократії: підстави проведення конференції замість загальних зборів громадян у великих громадах. Громадська експертиза та ініціатива – ОМС мають передбачити неможливість повторного внесення на розгляд одного і того ж питання протягом якогось періоду. Щодо обов'язковості схвалення статуту місцевою радою встановити строк для ухвалення статуту тергромади, наприклад протягом 3 років з дня набрання чинності ЗУ «Про МСУ» (нова редакція). Статут необхідно реєструвати (на відповідність їх законодавству та КУ), визначити суб'єкта аналізу та оцінки.</p>
<p><u>3. Discussion of the WG proposals to the conceptual framework of the new draft Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine" in relation to local democracy</u></p> <p>Lukeria I. (U-LEAD with Europe) concluded that the list of democratic participation tools (not exhaustive) should be prescribed in the draft Law "On LSG", and the mechanisms and procedures for their implementation should be regulated by the</p>	<p><u>3. Обговорення та прийняття рішення щодо пропозицій Робочої групи до концептуальних засад нової редакції Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» в частині врегулювання питань місцевої демократії</u></p> <p>Лукерія І. (Програма «U-LEAD з Європою») підсумував, що перелік інструментів демократії участі (не вичерпний) необхідно прописати у законопроекті «Про МСУ», а механізми та порядки їх реалізації — регулювання рішенням місцевої</p>

decision of local Councils (through the Statutes and local Decrees). According to the results of the WG meeting, it is necessary to determine and decide on the issues to be prescribed in the Law and issues to be regulated by LSGs decisions. Develop proposals to the law related to the open data agenda and other innovative tools of local democracy.

Kozina V. (U-LEAD with Europe) expressed support for the proposal to include in the draft Law the issues related gender equality and inclusiveness.

Latsiba M. (USAID / "Citizens in Action") has indicated that it is necessary to discuss the definition of the age criterion for participation, in order to provide young people with the right to participate in solving local issues (options - from 14 and 16 years old). The Law "On Open Data" regulates both the procedure and the requirements for open data - the issue is resolved, so it is expedient to duplicate its settlement in the draft Law "On LSGs". No need to define an exclusive list of tools for e-democracy in the draft Law, but rather include the definition of democracy tools to the authority of the Government.

Grechko O. (UNDP) suggested not prescribe in the law the procedures for the use of all available instruments of e-democracy, but only the general principles for their implementation. Identify a mandatory list of issues (for example, the basic requirements for the category of participants, the legitimacy of the results, the mandatory / optional inclusion of results by the local government in its activities, etc.) for the application of each instrument of participatory democracy. Raised a need to coordinate the terminology on participation democracy, which will be used in the draft Law "On LSG" with the terminology of existing normative acts or drafts.

ради (в статуті та інших рішеннях). За результатами засідання робочої групи необхідно визначити і прийняти рішення: які деталі потрібно прописати в Законі, а що дати можливість регулювати рішеннями органів місцевого самоврядування. Напрацювати пропозиції до закону у контексті відкритих даних та інших інноваційних інструментів місцевої демократії.

Козіна В. (Програма «U-LEAD з Європою») висловила підтримку пропозиції врахування у тексті законопроекту щодо питань демократії участі положення в частині гендерної рівності та інклюзивності.

Лациба М. (USAID/«Громадяни в дії») означив, що необхідно обговорити визначення критерію віку (кількість років. Варіанти – з 14, 16 років) «молоді» для надання права участі у вирішенні питань місцевого значення. Закон «Про відкриті дані» регулює і процедуру і вимоги до відкритих даних – питання врегульовано, тому наскільки доцільно дублювати його врегулювання у законопроекті «Про МСУ». Не визначати виключний перелік інструментів електронної демократії у законопроекті, а віднести визначення інструментів демократії участі це до повноважень Уряду.

Гречко О. (ПРООН) висловив позицію, щоб не прописувати чітко в законі порядки застосування усіх наявних інструментів електронної демократії, а лише загальні засади їх реалізації. Визначити обов'язковий перелік питань (наприклад, основні вимоги до категорії учасників; легітимності результатів; обов'язковості/необов'язковості врахування результатів органом місцевого самоврядування у своїй діяльності тощо) для застосування кожного інструменту демократії участі. Узгодити термінологію щодо демократії участі, що буде вживатися у законопроекті «Про МСУ», з термінологією уже наявних нормативних актів чи їх проєктів.

Kozina V. (U-LEAD with Europe) proposed to register under each instrument the age rating for participants of its implementation.

Fedchenko L. (U-LEAD with Europe) supported the proposal to foresee a draft list of tools and their definition.

Matiychik T. (Minregion experts from CoE), Kolesnikov O. (Association for the Promotion of Self-Organization of the Population) also supported the position on the necessity of foreseen in the draft Law the list of instruments of local democracy, their definition, the basic principles of their implementation, as well as the basic requirements for the implementation of each of the instruments, such as should be regulated in the statute of the territorial community or the decision of the Council.

WG members agreed:

Take the suggestion of the Association for Promotion of Population Self-organization as a basis for the structure for proposals.

WG members will submit proposals to the concept on changes to the Law "On LSG" regarding the implementation of democracy (in an in electronic form) before 19.07.2019

When preparing proposals for the concept of local democracy, consider:

- Subject of the initiation of the instrument
- Topics (or a list) to be considered, the review of prohibited (restricted for consideration) questions for each instrument

Козіна В. (Програма «U-LEAD з Європою») запропонувала прописувати під кожним інструментом віковий ценз для учасників його реалізації.

Федченко Л. (Програма «U-LEAD з Європою») підтримала пропозицію про передбачення у законопроект переліку інструментів та їх визначення.

Матійчик Т. (проект Ради Європи), Колесніков О. (Асоціація сприяння самоорганізації населення) також підтримано позицію про необхідність передбачення у законопроекті переліку інструментів місцевої демократії, їх визначення, основні засади їх реалізації, а також основних вимог щодо реалізації кожного з інструментів, як мають бути врегульовані в статуті територіальної громади або рішенням ради.

Члени РГ погодилися:

Взяти за основу структуру пропозицій до концепції, розробленої Асоціацією сприяння самоорганізації населення.

Членам робочої групи подати пропозиції до концепції змін до ЗУ «Про МСУ» в частині реалізації демократії участі в електронному вигляді до 19.07.2019 року

Під час підготовки пропозицій до концепції в частині інструментів місцевої демократії враховувати:

- суб'єкт ініціювання інструменту
- тематику (чи перелік) питань для розгляду, перелік заборонених (обмежених для розгляду) питань для кожного з інструментів
- вимоги щодо легітимності результату застосування інструменту (наприклад, найменша кількість учасників

<ul style="list-style-type: none"> - Requirements for the legitimacy of the results of the instrument (for example, the smallest number of participants (not less than ...), which requires a decision (more than ...), etc. - Results of considering a public initiative (obligatory / non-mandatory consideration by the local government), who should consider a public initiative (by a Concil or an executive body) and terms of consideration (for example, no later than ...) - Elements of the public initiative consideration system (who, in what form, in which the construction, organizes and conducts, etc.) - Rights and obligations, minimal number of participants (not less than ...) - Procedures for the procedural implementation of instruments (in the Statute and main requirements for the content and structure of the Statute); the text of the draft Law, as well as the obligation to take into account the statutory order for the implementation of instruments of local democracy. An option to consider - by the decision of the local Council. - Establishment of the deadline for the approval of local Councils for the Statute – within three years from the date of entry into force of the Law "On LSG" (in the new edition). <p>To envisage in the text of the draft Law:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mandatory adoption of the Statute of a territorial community - The obligation of all LSGs to have standardized web pages - Obligation to broadcast sessions of the local Councils - Rules on public consultations <p>Loboyko S. (Center for the Development of Innovation) will also</p>	<p>(не менше, ніж....), умова позитивного рішення (більше, ніж...) тощо</p> <ul style="list-style-type: none"> • результат розгляду ініціативи (обов'язковість/ необов'язковість розгляду органом місцевого самоврядування), ким саме повинен бути розглянутий результат ініціативи (місцевою радою чи виконавчим органом ради тощо), який результат розгляду ініціатив (прийняття рішення місцевою радою на черговій/позачерговій сесії тощо) та строки розгляду (наприклад, не пізніше, ніж...) • елементи процедури розгляду (хто, у який спосіб, у які строки ініціює, організовує та забезпечує проведення тощо) • права і обов'язки, рамки кількості учасників (не менше, ніж...) • процедурні питання реалізації інструментів – у статуті тергромади, основні вимоги до змісту і структури статуту – текст законопроекту, а також обов'язковість врахування у статуті порядку реалізації інструментів місцевої демократії. Варіант - рішенням місцевої ради • встановлення крайнього строку затвердження місцевими радами статутів тергромад - протягом 3-х років з дати набуття чинності законом «Про МСУ» (у новій редакції. Передбачити норму, що неприйняття статуту тергромад у визначений законом строк є підставою для розпуску місцевої ради. <p>Передбачити у тексті законопроекту:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обов'язковість прийняття статуту територіальної громади • обов'язок усіх ОМС мати стандартизовані веб-сторінки • обов'язковість трансляції сесії місцевої ради • норми про публічні консультації.
---	---

<p>prepare proposals in the area of open data and data management in local government bodies.</p>	<p>Лобойку С. (Центр розвитку інновацій) також підготувати пропозиції в частині відкритих даних та управління даними в органах місцевого самоврядування.</p>
---	--

Minutes drafted by Iulia Lokshyna (Donor Board Secretariat)
Kyiv, 12/07/19

Minutes approved by S. Gryshenko (WG Coordinator)
Київ, 12/07/19